IZTOK ALIDIČ

B E D E N J E

Radijska igra

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Role:

Matija, mož umrle Cecilije

Karla, Matijeva sestra

Ernestina, soseda

Polde, sosed, Ernestinin mož

Marica, soseda

Berta, soseda

Cecilija (pokojna, truplo)

Dogaja se v sedanjosti na slovenskem podeželju

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Morda za uvod: malce žalobnejši glasbeni vložek, sočasno popestren s cerkvenimi pogrebnimi zvonovi v ozadju. Pač po izbiri režiserja)

(Na parah leži pokojna Cecilija. Okoli krste sedijo: žalujoči mož Matija, soseda Berta, Marica, Polde ter Ernestina, Poldetova žena. Bedenje ob mrliču v enem zamahu. Noč, ki traja skoraj do jutra.

Pogovor sosedov Poldeta in Matije, sicer moža pokojne Cecilije. Pritajen pogovor je trenutno v prvem slišnem planu. Njun pogovor je morda malce bolj šepetajoč in nekako lažno čustven. Mogoče ga včasih preglasi nerazumljiva molitev treh sosed v ozadju ob krsti.)

MATIJA: Polde, sosed, štirinajst kranceljnov sem naštel za mojo pokojnico. Bog ve, koliko jih še prinesejo. Vsi so jo poznali, mojo Cecilijo. Lep venec pomeni spoštovanje do umrle. Klobuk dol, če ni res. Lepo, da si prišel na bedenje v mojo hišo, Polde. Je pač treba spoštovati vaške običaje, kajne?

POLDE: Bog daj pokoj Ceciliji, tvoji ženi … Ahhhh! Imaš robec, Matija? Na jok mi gre.

MATIJA: Moj je zmečkan in smrkav.

POLDE: Nič ne de, dober bo. *(Polde se glasno usekne)* Hvala.

MATIJA*:* Kar obdrži ga sosed, ker bo še teklo iz oči, iz nosov pa verjetno tudi.

POLDE: Da bo teklo, praviš? Zavoljo prehlada, ali od žalosti? *(Matija ne odgovori na vprašanje).* Matija, kakor vem, imaš v svoji špajzi ta kratkega. Jaz bi ga bi ga pa ruknil kakšen štamperle…

MATIJA: Se razume... Greva…

POLDE: Ti, tvoja sestra Karla tudi pride?

MATIJA: Ne vem…Nekaj je zbolela ... Zakaj sprašuješ?

POLDE: Kar tako... no. Ima še vedno ima tako lep stas, pa balkone spredaj?... Saj veš...Včasih sem rad pogledal za njo...

MATIJA: Lastna sestra me pa res ne zanima... Pa še odovela je pred kratkim...

POLDE: Ne ga srat! Tega mi pa še nisi izdal, duš madonca! Kar sama, praviš, da je zdaj? Greva v špajzo že enkrat!

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Skozi škripajoče duri odideta iz prostora. Škripajoča vrata se potihoma zapro. zdaj se vsa govorica prenese na centralni del ob krsti. Sosede: Ernestina, Berta - Poldetova žena in Marica. Morda kratek glasbeni vložek ob prehodu v drugi prizor ne bi škodil).

ERNESTINA: Kam pa sta šla? Če drugega ne, je pa tale običaj dober za nacejanje s šnopcem. Tu imajo izgleda glavno besedo dedci. Imam prav, dragi moji sosedi?

Sosedi molita in se delata, kot da je ne slišita, vendar molitev po nekaj sekundah počasi potihne).

MARICA *(Zaupljivo)*: Berta, a niso lepe tele lilije, pa tistele bele krizanteme so še lepše? Nekdo jih naroča, hehe…

BERTA: Kdo bi jih pa naročil vnaprej. Pušeljce pa kranceljne se prinese s seboj, ne pa da jih od nekod prinese cvetličar. Tu je nocoj hiša žalosti, ne pa kurbenhaus! Poslali so jih, vendar ne vem kdo? Se tebi kaj svita, Marica?

MARICA; Zagotovo jih je naročil tisti, ki ga zdajle ni tukaj.

BERTA *(Šepet)*: Bi rekla, ja...Misliš. žlahta?

MARICA: No... Kdorkoli…

ERNESTINA: Prekleti dedec! Polde! Polde! Malo ju grem zmotit! *(Razbijanje po vratih)* Polde! Prezgodaj je še za nacejanje s šnopcem, slišiš? Odprita že! (*Za podkrepitev svoje zahteve še enkrat pobuta po vratih)*

MARICA: Psssssst! Ernestina, tu je posvečen prostor... Šepetati moramo, ne pa vpiti, prav?

ERNESTINA: Eh... Tale moj mož. Rad ga cuga!

MARICA: Vsi dedci ga radi cugajo, ja! Te razumem. Sosedje smo, zato vem…

ERNESTINA: Saj, ponoči pa pijan dedec ni za nobeno rabo!

BERTA: Tudi Matija ga zdaj, ko je postal vdovec, ne bo več nucal.

MARICA: Kaj pa ti veš? Saj nisi njegova žena!

ERNESTINA: Misliš, da bi si znal še katero poiskati? Berta, ti si na tekočem…

BERTA: Ko smo bile še mlade, je menda znal s svojim porajkeljnom..., kajne Marica?

MARICA; To drži, kot pribito…

ERNESTINA: Bejž no? Kako pa to veš? Si bila mar z njim?

MARICA: Ja in ne…

BERTA: Zakaj pa te to zanima, soseda?

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MARICA: Ernestina kar nekaj bluzi. Jaz sem pa v resnici brez »tistega« že več kot trideset let...

ERNESTINA: No, tudi pri meni je bolj suša, kot ne... Premalo zalivanja...

BERTA: Vrtnarja zamenjaj! *(Stavek izreče v smehu)*

ERNESTINA: Vrtnar je sicer v redu, ampak cev je že preperela... Samo za namakanje jo še uporablja...

MARICA; Jaz bi bila zadovoljna tudi z vrtnarjem s preperelim šlaufom. Samo da bi spal zraven mene...

ERNESTINA: In smrčal ponoči na ves glas...

(Zasliši se zvonjenje cerkvenih zvonov, ki preraste v glasbo, Glasba po petih sekundah v Fade out.)

BERTA: Zvoni...

ERNESTINA: Slišim.

MARICA: Še dvakrat bo danes...

BERTA: Mežnarja je treba posebej plačat, mar ne?

BERTA: Naj mu tisti kembelj od zvona že enkrat pade na glavo!

ERNESTINA: Naj mu tisto njegovo mežnarijo pes poščije!

MARICA: Tale je pa malo huda, Ernestina! Zakaj take besede? Malo grem na zrak… *(odide)*

ERNESTINA: Tudi meni zvoni v glavi. Sto zvonov odzvanja… v moji glavi…

BERTA: Od kdaj, Jezus Kristus?

ERNESTINA: Od nekdaj… *(Škripanje kovine ob kovino, potem počasi v tišino)*

ERNESTINA: Od takrat, ko se je Polde, moj mož, začel precej čudno obnašati…

BERTA: Kako čudno, Ernestina?

ERNESTINA: Ne vem, če bi…

BERTA: Kar povej naravnost. Od mene ne gre nič naprej.

ERNESTINA *(Pritajena govorica)*: Na domačem travniku za hišo je začel loviti… krte…

BERTA: Krte?

ERNESTINA: Ja, krte… Kar je ujel, je tudi pojedel… Pozneje se je osredotočil tudi na druge travnike…

BERTA: Ne morem verjeti…Kako pa jih je pojedel?

ERNESTINA: S kožo vred…

BERTA: Oh…

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ERNESTINA: Ni treba okoli govorit. Jasno?

BERTA: Sem že prej rekla, da bom tiho! Se razume…Ampak krtojed… Ne morem dojet…

ERNESTINA: Tudi jaz težko… Berta, bi ju šla opozorit, da je čas da se vrneta sem.

BERTA: Pogledat grem v špajzo, kjer se nacejata… Še prej pa v skret… *(odide. Škripanje tečajev vrat. Vrata se končno zapahnejo. Vrnitev Marice)*

MARICA *(Pride nazaj)*: Vse sem slišala, Ernestina…

ERNESTINA: Kaj si slišala, Marica? Saj te ni bilo… Rekla si, da greš na zrak…

MARICA: Pa nisem šla na zrak… Verjameš? Maloprej sta šepetali o…

ERNESTINA: Za vrati si prisluškovala, porednica! Zdaj pa razumem tvoje odhode na zrak!

MARICA: Hja, pa naj bo po tvoje…

ERNESTINA: Aja? O čem pa sva šepetali?

MARICA: O krtih… in tvojemu možu Poldetu…

ERNESTINA: Nič nisi slišala! Če pa si ujela kakšno besedo, pa maš da si tiho! Razumela?

MARICA: Ne.

(Spet odpiranje in zapiranje vrat. Matija in Polde prideta v prostor, sproščena in verjetno že rahlo opita. Berte ni v prostoru.)

POLDE: Kaj se dogaja, žena? Tolkla si po vratih kot nora!

ERNESTINA: Saj res… Kaj se dogaja, ja… Tudi mene zanima … Zdaj vaju pa še Berta išče…

MATIJA: Prav. Kar naj naju išče! O čem ste se pa babe tako hinavsko tiho pogovarjate, ko naju ni bilo?

MARICA: O živalih.

POLDE: Res? O katerih živalih pa?

MARICA: O žužkojedih…

POLDE: Kateri pa so žužkojedi?

MARICA: Krti že spadajo pod žužkojede, če jaz kaj vem… kajne, Ernestina? Čudno je vse to…

POLDE: Čudno? Le kaj je tako čudnega? Lahko me prime, pa vam rečem tisto, kar vam je namenjeno!

MARICA: Če te je prijelo, da bi kaj razkril, potem na dan z besedo!

POLDE; V redu. Same ste tako hotele, zdaj pa poslušajte: »Lahko noč, pa eno bolho za pomoč, dab' vas grizla celo noč, pa enega krta, da vam rit navrta… Pa eno kobilo, da vas bo umilo… *(malce grozljivejša glasba. Kratko.)*

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA: Rima sicer je, v zadnjem verzu pa prav ta malo zaškripa. Kaj nas bo umilo, Polde? Kobila? Samo vprašam. Trenutno bedimo ob mrliču, mar ne? Zato molimo…

POLDE: Zaleti se nekam s to tvojo trapasto slovnico, sosed!

BERTA *(Se vrne iz latrine)*: Plovec v skretnem rezervarju se je zataknil, sosed. Voda pa odteka… Moram povedat, drugače bi mi ušlo iz glave!

MATIJA: Naj odteče že enkrat. Vsaka končana stvar se mora začeti z novo…

MARICA: Jaz bi molila…

POLDE: Ti bi pa kar molila, Marica? Kaj pa? Noge izpod kikle?

MARICA: Tudi to, če bi bilo treba! Tebi sem jih velikokrat!

ERNESTINA: Kdaj?

POLDE: Saj, kdaj?

BERTA: Tudi mene zanima…

MARICA: Večkrat. Ko si v svoji šupi zadaj za hišo kuhal za prašiče…Si že pozabil. Ti je spomin pomrznil? Malo se spomni: Šupa, kotel, repa, korenje… Vroč plamen… Žganjica…

POLDE: Še zmeraj v šupi kuham za prašiče…

MARICA: Saj…So pa kdaj pa kdaj prišli na dogovorjeni obisk tudi vaški gasilci in okoliški jagri, kajne?

POLDE: Ja, večkrat… Po veselicah ponavadi… Z razlogom… Včasih smo se radi malo poonegavili…

ERNESTINA: Poonegavili? Marica! Kako si mogla? Ti, pa moj Polde? Torej ste imeli kurbenhaus v naši svinjski kuhinji! Večkrat da ste imeli bakanalije, praviš! Polde! Prešuštnik nesramni! Kje sem bila pa jaz?

BERTA: Ja, kje je bila pa medtem Ernestina?

POLDE: Saj sem rekel. Ti žena si v hiši kuhala večerjo.

ERNESTINA: Ja, sem! Za koga pa? Za svinjo, se pravi za tebe, Polde… Pa za tvojo zeleno nepotešeno lovsko bratovščino. Še mene bi povabil tja, tistikrat. Se ne bi nič upirala. Bi imela vsaj kaj od tega…

MARICA; V šupi na steni pa je visela slika našega Titeja…Vse je videl… Vse je slišal… Zdaj si pa še ti Polde vse zgobcal.

POLDE: Ti si začela!

ERNESTINA: Marica, moj mož ni naprodaj! Bog te bo kaznoval! Kakor v nebesih…

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA: Tako na zemlji…Polde, ja kje sem bil pa jaz takrat? Zakaj pa še mene nisi poklical k vašemu skupnemu koritu?

POLDE: Si kdaj ti mene poklical ob podobnih priložnostih?

ERNESTINA: Kakšnih priložnostih? Polde! Jih je bilo več?

POLDE: Kaj?

ERNESTINA: Matija…Saj res…Kje pa si bil pa ti, ko je Polde kuhal za prašiče? To te je vprašal.

MATIJA: Me nikoli ni bilo tam zraven, ker me Polde sploh ni nikoli vabil! Saj sem rekel!

MARICA: Laže. Enkrat je bil…

ERNESTINA: Matija, je to res?

MATIJA: Hja, enkrat je bilo, se spomnim… Marica…Hlačke si takrat spravila kar v torbico, ko si odšla. Domov si se privlekla kar brez njih, da ti jih kasneje ni bilo treba ponovno natikati… Tako je bilo. Marica, se mar izmišljujem?

MARICA: Vem, kaj bi tajila…

ERNESTINA: Kako si mogla? In ti, Matija… Skrival si resnico pred Cecilijo, svojo ženo, ki je zdaj pokojna…!

MARICA: Pa še to! Povej Matija, kako si se včasih drl, ko sva se imela sem pa tja rada?

MATIJA: Tiho!

BERTA: Spet moram v hajzl. Verjetno me na novo nažene vaša tema razgovora! *(Odhiti)*

ERNESTINA: Drl si se še zraven, Matija? Kako?

MARICA: Vpil je: »Pič, pič, pič!«

(Tu nastane tišina)

MRTVA CECILIJA *(Komaj slišno - bolj šepet kot ne, Kovinski popačen glas, kot da bi govorila iz onostranstva)*: Da bojo debel' prašič…!

ERNESTINA: Ste tole slišali? Groza!!!

POLDE: Slišali smo…

ERNESTINA: Mrtva Cecilija je spregovorila… In to ležeča na parah! To nekaj pomeni!

MATIJA: Jezus Kristus, ljudje! To je čudež! Mirakel! Še enkrat bo treba po duhovnika! Na vodi čutim…

POLDE: Zakaj?

MATIJA: Zato! Še enkrat jo bo treba maziliti… če je še živa… Ima kdo kakšno ogledalce pri sebi?

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MARICA: Jaz ga imam! Obriši ga z robcem!

ERNESTINA: Kako, če je še živa? Mrtvi ne govorijo. Moj robec pa je smrkav. Bo vseeno šlo?

POLDE: Se zgodi… včasih…Ko se dogajajo čudeži… Ko se prebudijo demoni… Nobene sape ni videt na špeglu, Jezus! Ponavljam: Demoni!

ERNESTINA: Kakšni demoni za vraga! Cili!...Cili… Cecilija, zbudi se…

MATIJA: Čakaj, Ernestina, tvoj klic »zbudi se« je prav smešen! A misliš da Cecilija zdajle spi in sanja? In ko se bo prebudila, se bo lepo pretegnila in nas vprašala, kaj nas je lepega prineslo v najino hišo? … Pa še zakaj smo zbrani okoli njene postelje?

(Čudna glasba, pomešana z nenaravnimi zvoki preplavijo prostor. Berta se vrne v nazaj v sobo)

BERTA: Sredi potrebe sem morala nehati, ker ste se drli kot da bi vas iz kože dajali! Bo treba bežati?

POLDE: O, lej jo Berto! Ti bi kar bežala od tu, kaj?

BERTA: Hitro, hitreje…

POLDE: Vsi smo v dreku. Berta. Spremeni temo pogovora in pozabi na bežanje.

BERTA: Semle se usedimo, bomo kakšno zapeli.

MATIJA: Ali pa odpeli…

BERTA: Pa kaj je z vami? Prestrašeni ste. Vsi… No, jaz verjetno najbolj. Vendar gledate kot miši iz moke!

ERNESTINA: Berta, nekaj groznega se je zgodilo…

BERTA: Zgodilo? Se je utrgala vrv zvonika, kembelj pa padel bedaku mežnarju na glavo?

POLDE: Ne. Ko bi bilo vsaj tako… Cecilija!

BERTA: Kaj, Cecilija?

MARICA: Spregovorila je…

BERTA: Cecilija? Kje? V tvojih sanjah?

MATIJA: Mrtva Cecilija, na parah ležeča je spregovorila, kakor sem jaz zdajle tukaj! Šment, kako ne moreš razumeti?

BERTA: Kaj pa je rekla?

POLDE: Kako, kaj je rekla?

BERTA: No ja, če pravite da je spregovorila ven iz truge, se spodobi da še poveste, kaj je rekla? Spet kakšno čenčo o meni?

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

POLDE: Ne, Berta. Ničesar o tebi. Govorila je o debelih prašičih, kar je očitno bolj letelo na naju z Matijo…

BERTA: Zakaj na vaju?

POLDE: Hja, zato, ker če bi kaj izustila o tebi, Marici in Ernestini, bi verjetno govorila o svinjah, ne pa o prašičih….

MARICA: Vse sem videla! Vse sem slišala! Tvoja žena je spregovorila, Matija! Tale, tvoja žena, ki na parah mrtva leži, je rekla poleg »pič, pič, pič« tudi »da bojo debel' prašič'!« Je s tem mislila tebe, Matija, ki si njen mož, al kaj? Kaj pomeni »pič?« Čebela piči, ne pa zakonski mož, mar ne?

MATIJA: Bil sem njen mož. Zdaj menda nisem več… O njenih besedah pa tole: na en način moški lahko piči tudi žensko…

BERTA: Jaz vem na kakšen način se jo piči…

MARICA: Nič ne vem o tvojih skovankah! No, pa povej, na kakšen način pa se piči žensko?

ERNESTINA: Berta, nisem pričakovala, da ti gre samo pohujšanje po glavi. Si bila letos kaj pri spovedi?

POLDE: Kako ne veš, Marica, kaj pomeni pičiti!…Sicer pa, Matija, ne bodi šleva. Pojdi k svoji mrtvi ženi pa jo vprašaj kaj je mislila s tistimi prašiči!

MATIJA: Bi rad, da od strahu konec vzamem? Z mrtvakom naj se grem pogovarjat? Kaj če bi šel kar ti, Polde?

POLDE: Živ ne! *(Nastopi tišina, da bi jo rezal.)*

(zasliši se hišni zvonec).

ERNESTINA: Grem jaz odpret… Mogoče je župnik!

(Oddaljen pogovor pred vrati. V prostor vstopi Karla, Poldetova sestra.)

KARLA: Dobro jutro. Še bedimo?

BERTA: O, Karla. Matija, tvoja sestra je prišla! Pozna si, Karla.

KARLA: A tako? Prej zgodnja…

ERNESTINA: Kakor vzameš. Dani se že.

MARICA: O, lej jo, Karla!

MATIJA: Živjo, sestra!

POLDE: Hoj…Karla! Kako sem te vesel! Stopiva no tjale v kamro na en štamperle, ali dva…

ERNESTINA: Nikamor ne boš več šel, dedec!

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

KARLA: Polde, lepo da me vabiš v kamro, vendar mi zdajle še ni do nacejanja z žganjico, niti do česar drugega. Zastopiš?

POLDE: No, nekako, ja… Tako si šarmantna, pa fejst! Bi te kar pojedel.

ERNESTINA: Vražji dedec, da je ne boš kar tu slekel! Vpričo mene, svoje žene, jo osvajaš!

BERTA: Pa mene vzemi v špajzo, Polde…

ERNESTINA: Berta!

BERTA: Kaj?

ERNESTINA: Ne igraj se z mojim potrpljenjem, si slišala!

(Dolga pavza)

KARLA: Kaj pa se vsi tako kislo držite? Bratec, povej nam kakšen tvoj kosmat vic, pa bomo takoj boljše volje!

MARICA: Ja, kakšnega kosmatega povej, to mi je všeč!

MATIJA: Nobenega vica se ne spomnim. Pa še tale ambient ni nikakor prostor za pripovedovanje štosov. Kaj pa če bi mogoče ti poskusila s kakšnimi tvojimi frazami, ki jih nikoli ne zmanjka, a Karla?

KARLA: Lahko poskusim z eno, če bo vžgala… Pri tem vzkliku, ki ga bom izvedla, v družbi vselej pride do smeha… Misliš, da se izplača, glede na situacijo?

POLDE: Mora se. Saj ti si rojen humorist, Karla!

KARLA: Prav, pa poskusimo… *(Zajame sapo in dahne iz dna drobovja): Pič! Pič! Pič!*

(Nastane smrtna tišina. In Cecilijin zarjaveli zadušen kovinskiglas naravnost iz njenih ust):

CECILIJA: Da bojo debel' prašič!

KARLA: Sovražim osebe ki vnaprej osramotijo pripovedovalca šale!

(Nastane dolga tišina)

POLDE: De ja vu…

KARLA: Kaj praviš? Kdo že spi?

MATIJA: Dejavu pomeni da smo že vse to doživeli…

KARLA: Aja? In kdo je pokvaril moj štos?

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

POLDE: Pokvaril?

KARLA: Kdo je izrekel zadnje ključne besede: »…da bojo debel prašič«? To bi morala izreči jaz in vic bi bil popoln!

MATIJA: Cecilija… Tvoja svakinja… Je to izustila…

KARLA: Kdo?

POLDE: Matijeva ex žena… Tvoja svakinja… Pokojnica, ki leži na parah… Si mar gluha, Karla?

KARLA: Kako… Saj je….

MATIJA: Mrtva…

KARLA: Mrtva, ja… Sledi pesem!

MARICA *(poskuša tiho zapeti, Berta se ji pridruži, a po nekaj verzih obe utihneta)*: »Prepelica se v detelji siče, škrejanček se u lifti vrti…«

Dolga pavza

BERTA: Zbudi se Micika… Zbudi še Frančeka…

Dolga pavza

MARICA: Dejla se beli dan…

Dolga pavza

POLDE: Tale pesem pa odpade. Je prevesela.

BERTA: Res! Predlagam, da zapojemo kakšno zapojemo kakšno žalostno partizansko…

KARLA *(zapoje)*: V hribe šel je dragi moj, s fašisti bije težek boj… Ta bi bila ta prava za nocojšnje bedenje, mar ne?

POLDE: Pa res. Ravno v hribe smo nameravali danes zgodaj zjutraj.

KARLA: Kam pa, če sem lahko malce radovedna?

POLDE: Zmenili smo se da gremo na Krtino… Ta tura bi bila zame najbolj privlačna… Ta gora nad Bohinjem ima čudovito ime.. Zbogom današnji izlet, ki je kar naenkrat odpadel, urka duš! Matijeva žena Cecilija pa, namesto da bi šla z nami na Krtino, odhaja v krtovo deželo. Si predstavljate ta absurd?

MATIJA: Jaz težko…

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

BERTA: Karla, poglej, jaz imam še vedno gojzdarice na nogah! Prišla sem pripravljena!

KARLA: No, no, Berta…

BERTA: Kaj, »no, no, Berta?« Jaz tu vseeno vidim nekakšno simboliko!

MATIJA: Simbolike ni! Pokojna žena je za pod zemljo!

KARLA; Malo uvidevnosti do tvoje pokojne soproge ti pa ravno ne bi škodilo, bratec.

MATIJA: Uvidevnosti? Uvidevnosti do mrtve duše? Ah, sestra, bejž ga no srat!

KARLA: Saj, drugega, kot besede sranje ne znaš izreči. Drek rodi drek! Tako!

MATIJA: Aha, pravo iztočnico si mi dala, sestra! Opisal vam bom svojo čudno avanturo, ki ima sledi v dreku, kot temu pravi moja sestra Karla!

BERTA: Pravkar me je prijelo na veliko potrebo, pa iz radovednosti ne bom šla…

MARICA: Kaj si pa prej počela v sekretu, Berta? Pol ure te ni bilo ven!

BERTA: Zase se brigaj, flecka!

MARICA: Meni praviš flecka? Sebe poglej, candra!

MATIJA: Silencium! Konec prepira, ženske! Zdaj jaz komandiram in rad bi vam opisal svoj čudni doživljaj. Takole je bilo in tako se je zgodilo. Bog mi je priča da govorim resnico! Svoje čase sem imel skromen vikend visoko nad Krškim. Vse naokoli v brajdah, vam povem. Lepo. Čudovit prostor za sanjarjenje na klopci ob sončnih zahodih, s polno glavo žvižgavca. Scat sem hodil kar med trto. Pa ne pregloboko navzdol, ker je bil nazaj hud klanec in se ti zaradi velike količine popite šmarnice lahko zvrti. Res.

KARLA: Matija, nehaj! Zgodba je ogabna, ker jo poznam!

MATIJA: Če sem začel, jo bom tudi končal, sestra!

POLDE: Da ne bo kakšne zasoljene zgodbe o žgečkljivih dogajanjih v prašičji kuhinji pred leti…

ERNESTINA: Polde, skrajni čas je, da nehaš! Nehaj se že sramotiti pred sosedi !

MATIJA: Torej. Moja zidanica… sredi brajd stoji… ponosno na vrhu hribčka. Moj ponos… In nekega pozno jesenskega sončnega dne sem se po službi odpravil gor v mojo hiško. Ko skušam odkleniti vrata, ugotovim da so ta odklenjena in vrata rahlo priprta. Pravzaprav je bilo vlomljeno. Zagomazelo mi je pod trebuhom, češ, kaj za vraga se dogaja… Previdno vstopim…

KARLA: Matija, dovolj bo! S svojo čudno zgodbo spravljaš v sramoto sebe in svojo ženo!

POLDE: Je pa ostali še nismo slišali! Zato, kuš, Karla!

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MARICA: Kar pogumno, Matija… Jaz pa tvoje prigode še nisem slišala. Take pustolovščine me vznemirjajo. Postanem vročična in neobvladljiva, res! … Nadaljuj! No, vstopil si in vrata so bila rahlo priprta. Kako plastično si to predstavljam…

MATIJA: Kakšna plastika? Vse je resnično!…Torej vstopim v prostor. Toplota mi butne v obraz. Nekdo je zakuril peč, jebenti! Brez mene!

(V prostoru se zasliši glasno, vendar nerazumljivo negodovanje vseh)

POLDE: Pa daj Matija, skrajšaj malo svojo dramo… Saj nismo na odru!

MATIJA: Nadaljujem: Privijem varovalko in prižgem luč…

(Dolga tišina… in šepet pokojnice, ki je nihče od gruče ne sliši)

CECILIJA *(vzdihljaje)*: »Pič, pič, pič, da bojo debel' prašič!«

BERTA: Že spet nekdo šepeta o prašičih. Mir, hudirja! Tišina! Ojoj, pokojna Cecilija ima spet popadke!

MARICA: Matija, pripoveduj naprej! Ne meni se za okolico… Mene bo konec! Vse kocine so se mi naježile… Govori naprej!

MATIJA: Kaj vidim? Kaj slišim? Kaj čutim? Prekleta narava! Zaspana skrotovičena sedanjost!

Vse je razmetano. Skodelice za kavo so razbite. Prt na sredi mize je polit z rdečim vinom »En starček«, odprti konzervi mesnega doručka Gavrilović in čajne paštete Kekec. Kruh, kumarice, kornišoni iz Madžarske, zemf Natureta Cerkno, konzerva skuš »Plavi Jadran Zadar« je prevrnjena, olje Cekin, polito po prtu… razbita ženina japonska vaza Acumi!!! A kar je bilo najhujše: postelja odkrita, na rjuhi pa ogromen kup…

KARLA: Dreka… Tisočkrat si že to pripovedoval…

MATIJA: Ja, tako je bilo. Urno sem vzel telefon v roke in poklical policijo. Kmalu so se narisali: dva inšpektorja, policaj in pomisli… pet forenzikov! . Začeli so preiskovati prstne odtise, ampak do tistega na postelji se pa še približati niso hoteli! Kakšni nerodni policajski strokovnjaki. Pa sem stopil k inšpektorju in mu rekel:

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

»Gospod kriminalistični preiskovalec, lahko vam povem, da sem te barabe migrantske zgrešil samo za nekaj minut. Če bi prišel malo prej, bi jih zalotil, potem pa bi pela druga struna! In inšpektor takole meni takole nazaj:
»Kako pa veste da je od odhoda osumljenih, po vaše migrantov, minilo samo nekaj minut?«
Jaz pa njemu strumno: »Nisem tak bizgec, kot si vi mislite. Dotaknil sem se ga…
»Česa ste se dotaknili«, vpraša inšpektor.
»No«, zavpijem. »Vi policaji temu strokovnjaško pravite Corpus Delicti!«
Inšpektor pa ne neha; »Aha, že razumem. Za razstavljen drek sredi vaše postelje gre, kajne? Nisem ga spregledal, če to mislite! Nasprotno… Ampak gospod Matija, se vam pričujoče govno zdi sumljivo?«
Jaz pa nazaj strokovnjaško:« Seveda, govno je bilo še toplo, ko sem prišel, razumete? … »Dotaknili ste se ga«, bulji v mene glavni inšpektor, jaz pa mu spet zabrusim v ksiht: »Seveda! Saj drugače ne bi vedel, da so ti lopovi zbežali tik pred mojim prihodom! Tako! Bom pa zato že vedel, do kdaj so bili tukaj! Jaz bi moral biti kriminalist., ne pa vi!«

(Nastane tišina)

BERTA *(smeh):* Kaj si naredil? Prijel si za tisto ogabno…
MARICA: Kepo…
KARLA: Ja, dreka… Tolikokrat sem že to slišala…
MATIJA: Bi kdo izmed vas na mojem mestu storili kaj drugega? Bil je še topel! Prisegam!
ERNESTINA: Za premislit je…
MATIJA: Tukaj nimaš kaj premišljevati, Ernestina. Drek je drek!
POLDE: Tako je! Drek je drek!

(Uveli kovinski nenaravni glas Cecilije iz onostranstva)

CECILIJA: Nasvidenje nad zvezdami!
POLDE *(podzavestno)*: Nasvidenje nad zvezdami…
CECILIJA: Če bo še kaj prostora… *(Nastane težka, dolga in utrujajoča tišina.)* … Kyrie eleison…
VSI OSTALI ENOGLASNO: Bog usmili se nas…

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

CECILIJA: Amen.
VSI OSTALI ENOGLASNO: Amen

(Nastane kaos. Vsi navzoči začno v paniki vpiti eden čez drugega. Vpitje skuša v ozadju preglasiti trobenta z glasbo »tišine«, vendar neuspešno. Šele močnejša scenska glasba premaga dogajanje. Potem počasi v tišino. Po kratkem premoru sledi odjavna špica.)

K O N E C

Radijska igra „Bedenje" je bila v letu 2023 nominirana na Republiško srečanjenje v okviru literarnega razpisa „V zavetju besede", ki ga razpisuje Javni sklad za kulturne dejavnosti republike Slovenije.

Iz recenzije dr. Zorana Pevca:

Radijska igra avtorja Iztoka Alidiča je dramsko besedilo, ki se nanaša na dogodek ob smrti in bedenje ob pokojni osebi. Zaznamujejo ga dobri dialogi, s katerimi je opisano tipično vaško življenje, obrekovanje značilno za to okolje, kar je opisano ironično, bralca pa pritegne z zanimivim razvojem igre, kar spodbudi pričakovanje in preseneti z vedno novimi spoznanji o medsebojnih odnosih posameznih akterjev igre.

Posamezni karakterji so skozi govor opisani živo in dosledno, pogovarjanje med čuječimi ob krsti na parah se iz misli na pokojno razvije v povsem vsakdanje, na trenutke celo humorne situacije, ženske ob tem obrekujejo, žalost pa ob mrtvi osebi postaja vse bolj hlinjena.

Nadaljevanje igre preide v erotičnost, vedno več izvemo o prešuštvovanju med vaščani, ob tem pa se groteskno oglasi celo pokojnica na parah. Igra se odvija v kontekstu podobnih

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

situacij iz resničnega življenja, dodana vrednost igri so dobri opisi pretvarjanja oseb v medsebojnih odnosih, njihova sprevrženost in primerni zapleti, kar nekoliko spominja celo na cankarjansko dramatiko. Skratka, zanimivo, primerno, skladno in zapisano v kontekstu podobnih situacij iz resničnega življenja.

© Iztok Alidič
Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.